
Satversmei atbilst norma par kritērijiem atbrīvošanai no administratīvās atbildības maznozīmīga pārkāpuma gadījumā

2013. gada 19. novembrī Satversmes tiesa ir pieņēmusi spriedumu lietā Nr. 2013-09-01 „Par Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 21. panta otrās daļas vārdu „ja par to paredzētais naudas sods nepārsniedz trīsdesmit latus” atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 91. panta pirmajam teikumam”.

Valstij ir jānodrošina tas, ka personas ar īpašām vajadzībām var brīvi pārvietoties, novietot transportlīdzekli tām paredzētās stāvvietās un tādējādi īstenot savas tiesības

Apstrīdētā norma

Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 21. pants paredz iespēju tiesai atbrīvot personu no administratīvās atbildības maznozīmīga pārkāpuma gadījumā. Tā otrā daļa noteic, ka ceļu satiksmē izdarīto administratīvo pārkāpumu, *ja par to paredzētais naudas sods nepārsniedz trīsdesmit latus* un ja šis pārkāpums nav radījis draudus citiem ceļu satiksmes dalībniekiem vai viņu mantai, var atzīt par maznozīmīgu.

Augstākā juridiska spēka normas

Satversmes 91. panta pirmais teikums: „Visi cilvēki Latvijā ir vienlīdzīgi likuma un tiesas priekšā.”

Lietas fakti

Pieteikumu ir iesniegusi Administratīvā rajona tiesa. Tas lietvedībā ir lieta par administratīvo pārkāpumu – transportlīdzekļa novietošanu stāvēšanai neatbilstošā vietā. Persona bija novietojusi automašīnu stāvvietā, kas paredzēta personām ar īpašām vajadzībām. Par šādu pārkāpumu likums paredz 40 latu naudas sodu.

Administratīvā rajona tiesa norādīja, ka likums ļauj personu atbrīvot no administratīvās atbildības, ja pārkāpums ir maznozīmīgs, tomēr, ja pārkāpums izdarīts ceļu satiksmē, kā maznozīmīguma papildu kritēriju likums paredz arī soda apmēru (30 lati). Administratīvā rajona tiesa uzskata, ka šāds regulējums neatbilst vienlīdzības principam.

Tiesas secinājumi un lēmums

Par likumdevēja rīcības brīvību sodu politikas noteikšanā

Satversmes tiesa norādīja, ka likumdevējam ir plaša rīcības brīvība noteikt sodus par konkrētiem nodarījumiem, kā arī paredzēt nosacījumu personas atbrīvošanas no atbildības par tiem. Šādu regulējumu pieņemot, likumdevējs parasti balstās uz priekšstatiem, uzskatiem un vērtībām, ko akceptējusi sabiedrība. [10]

Par nepieciešamību īpaši aizsargāt invalīdu tiesības

Satversmes tiesa ņēma vērā, ka konkrētajā administratīvajā pārkāpumā persona bija sodīta par automašīnas novietošanu invalīdam paredzētajā stāvvietā. [13.4]

Tiesa, citastarp analizējot Latvijas starptautiskās saistības, norādīja, ka ir būtiski, lai personām ar īpašām vajadzībām būtu pieejamas automašīnu stāvvietas. Personām ar īpašām vajadzībām var būt grūti piekļūt sabiedriski nozīmīgām vietām ar personīgo transportu. Personām ar īpašām vajadzībām jābūt nodrošinātai tādai pašai publiskās infrastruktūras pieejamībai kā citām personām. Valstij ir jānodrošina tas, ka personas ar īpašām vajadzībām var brīvi pārvietoties, novietot transportlīdzekli tām paredzētās stāvvietās un tādējādi īstenot savas tiesības. [13.4]

Par apstrīdētās normas atbilstību vienlīdzības principam

Apstrīdētā norma attiecas uz ceļu satiksmes jomu, kurā likumdevējam ir pienākums aizsargāt citu satiksmes dalībnieku tiesības uz dzīvību, veselību un īpašumu. [11.2]

Pieteikuma iesniedzēja norādīja, ka apstrīdētā norma neļauj tiesai individualizēt par katru konkrēto administratīvo pārkāpumu nosakāmo sodu. Tomēr Satversmes tiesa atzina, ka lielais ceļu satiksmē izdarīto administratīvo pārkāpumu skaits (400 – 500 tūkstoši gadā) ir pietiekami nopietns rādītājs, lai pieļautu to, ka likumdevējs izšķiras par fiksētu sankciju noteikšanu. Ir jāņem vērā, ka lēmumus attiecībā uz šiem pārkāpumiem pieņem gan izpildvaras, gan tiesu varas amatpersonas. Šādā situācijā likumdevējam ir pieļaujams izšķirties par labu procesuālās ekonomijas principa ievērošanai. [12]

Tāpat tiesa norādīja, ka šajā situācijā likumdevējs bija tiesīgs noteikt, ka pasākumu kopumam, kas vērsts uz personu dzīvības un veselības aizsardzību, dodama priekšroka

gan salīdzinājumā ar privātpersonai uzlikto pienākumu maksāt naudas sodu par tās izdarīto pārkāpumu, gan salīdzinājuma ar amatpersonas vai tiesas rīcības brīvību atzīt izdarīto administratīvo pārkāpumu par maznozīmīgu.[13.2]

Tādējādi Satversme tiesa atzina apstrīdēto normu par atbilstošu vienlīdzības principam.

Satversmes tiesa atzina Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 21. panta otrās daļas vārdus „ja par to paredzētais naudas sods nepārsniedz trīsdesmit latus” **par atbilstošiem** Latvijas Republikas Satversmes 91. panta pirmajam teikumam.

Spriedums ir galīgs un nepārsūdzams, tas stāsies spēkā tā oficiālās publicēšanas dienā. Sprieduma teksts ir pieejams Satversmes tiesas mājas lapā.

Relīze sagatavota ar mērķi veicināt Satversmes tiesā izskatāmās lietas faktisko apstākļu izpratni. Tā nav uzskatāma par sprieduma daļu un nav saistoša Satversmes tiesai. Spriedumi, lēmumi un cita informācija par Satversmes tiesu atrodama tiesas mājas lapā www.satv.tiesa.gov.lv.

Līna Kovalevska

Satversmes tiesas priekšsēdētāja palīdze

Lina.Kovalevska@satv.tiesa.gov.lv

67830748, 29813216